

V Bruseli 12. februára 2021
(OR. en)

6179/21

ECOFIN 142
REGIO 23
CADREFIN 71
CODEC 204

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	12. februára 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	C(2021) 1054 final
Predmet:	Oznámenie Komisie – Technické usmernenie týkajúce sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2021) 1054 final.

Príloha: C(2021) 1054 final

V Bruseli 12. 2. 2021
C(2021) 1054 final

Oznámenie Komisie

Technické usmernenie týkajúce sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti

Oznámenie Komisie

Technické usmernenie týkajúce sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti

Tento dokument vychádza zo znenia nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, na ktorom sa Európsky parlament a Rada politicky dohodli v decembri 2020 [2020/0104 (COD)]¹.

Účelom tohto technického usmernenia je pomôcť vnútroštátnym orgánom pri príprave plánov podpory obnovy a odolnosti podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Právomoc záväzne vykladať právne predpisy Únie má len Súdny dvor Európskej únie.

V nariadení, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, sa stanovuje, že žiadne opatrenie zahrnuté do plánu podpory obnovy a odolnosti by nemalo viesť k výraznému narušeniu plnenia environmentálnych cieľov v zmysle článku 17 nariadenia o taxonómii.^{2, 3} Podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti by sa posudzovaním plánov podpory obnovy a odolnosti malo zabezpečiť, že každé opatrenie (t. j. každá reforma a každá investícia) v rámci plánu spĺňa zásadu „výrazne nenarušiť“⁴.

V nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa tiež uvádza, že Komisia by mala poskytnúť technické usmernenia o tom, ako by sa mala uplatňovať zásada „výrazne nenarušiť“ v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti⁵. Súčasný dokument poskytuje toto technické usmernenie. Toto usmernenie sa obmedzuje na stanovenie spôsobov uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ len v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s ohľadom na jeho špecifický charakter a nie je ním dotknuté uplatňovanie a vykonávanie nariadenia o taxonómii ani iných legislatívnych aktov prijatých v súvislosti s inými fondmi EÚ. Cieľom tohto usmernenia je objasniť význam zásady „výrazne nenarušiť“ a spôsob, ako by sa mala uplatňovať v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a ako môžu členské štáty preukázať, že nimi navrhované opatrenia v pláne podpory obnovy a odolnosti sú v súlade s touto zásadou. V prílohe IV k tomuto usmerneniu sa uvádzajú konkrétne vypracované príklady, ako by sa v plánoch malo preukazovať dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“.

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>. Číslovanie a znenie normatívnych ustanovení sa počas prebiehajúcej právnej revízie môžu zmeniť.

² Pozri článok 4a (*Horizontálne zásady*) nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (v ktorom sa uvádza, že z mechanizmu sa môžu podporovať len opatrenia, ktoré dodržiavajú zásadu „výrazne nenarušiť“) a články 15 a 16 (*Plán podpory obnovy a odolnosti a Posúdenie Komisiou*) [v ktorých sa bližšie stanovuje, že plány podpory obnovy a odolnosti by mali vysvetľovať, ako plán „zabezpečuje, aby žiadne opatrenie na implementáciu reforiem a investičných projektov, ktoré obsahuje, výrazne nenarušalo environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852 (zásada „výrazne nenarušiť“)] a z tohto hľadiska by sa mali aj posudzovať.

³ „Nariadenie o taxonómii“ je nariadenie (EÚ) 2020/852 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií stanovením systému klasifikácie (alebo „taxonómie“) pre environmentálne udržateľné hospodárske činnosti.

⁴ V *usmerneniach pre posudzovanie v rámci mechanizmu*, ktoré tvoria prílohu k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, sa stanovuje niekoľko usmernení pre posudzovanie, ktoré tvoria základ pre Komisiu na účely posudzovania návrhov plánov podpory obnovy a odolnosti predložených členskými štátmi. Komisia sa v nich vyzýva, aby na všetky kritériá *posúdenia Komisie* uvedené v článku 16 ods. 3 nariadenia použila hodnotiaci systém s rozmedzím A až C. V kritériu posudzovania d) sa objasňuje, že na posúdenie dodržania zásady „výrazne nenarušiť“ má Komisia len dve možnosti hodnotenia, A alebo C – hodnotenie „A“, ak žiadne opatrenie v rámci plánu podpory obnovy a odolnosti nevedie k výraznému narušeniu plnenia environmentálnych cieľov, a hodnotenie „C“, ak minimálne jedno opatrenie vedie k výraznému narušeniu plnenia environmentálnych cieľov [v zmysle článku 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii]. V uvedenej prílohe sa stanovuje, že ak sa vyskytne čo i len jedno hodnotenie „C“, plán podpory obnovy a odolnosti nespĺňa uspokojivo kritériá posudzovania. V takom prípade by Komisia nemohla plán schváliť.

⁵ Týmto technickým usmernením sa doplnia počiatočné usmernenie, ktoré už Komisia poskytla v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021, ako aj sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie a jeho aktualizácie.

1. ČO ZNAMENÁ „VÝRAZNE NENARUŠIŤ“?

Na účely nariadenia o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa zásada „výrazne nenarušiť“ vykladá v zmysle článku 17 nariadenia o taxonómii. V tomto článku sa vymedzuje, čo predstavuje „výrazné narušenie“ plnenia šiestich environmentálnych cieľov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o taxonómii:

1. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *zmierňovanie zmeny klímy*, ak vedie k značným emisiám skleníkových plynov;
2. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *adaptáciu na zmenu klímy*, ak vedie k zvýšenému nepriaznivému dôsledku súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na činnosť samú alebo na ľudí, prírodu alebo majetok⁶;
3. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *udržateľné využívanie a ochranu vodných a morských zdrojov*, ak poškodzuje dobrý stav alebo dobrý ekologický potenciál vodných útvarov vrátane povrchových a podzemných vôd, alebo dobrý environmentálny stav morských vôd;
4. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *obehové hospodárstvo* vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie, ak vedie k výraznej neefektívnosti využívania materiálov alebo priameho alebo nepriameho využívania prírodných zdrojov alebo k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, alebo ak dlhodobé zneškodňovanie odpadu môže spôsobiť výrazné a dlhodobé poškodenie životného prostredia;
5. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *prevenciu a kontrolu znečisťovania*, ak vedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy;
6. činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu *ochranu a obnovu biodiverzity a ekosystémov*, ak výrazne poškodzuje dobrý stav a odolnosť ekosystémov, alebo poškodzuje stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých, ktoré sú záujmom Únie.

2. AKO BY SA MALA UPLATŇOVAŤ ZÁSADA „VÝRAZNE NENARUŠIŤ“ V KONTEXTE MECHANIZMU NA PODPORU OBNOVY A ODOLNOSTI?

V tomto oddiele sa uvádza usmernenie ku kľúčovým otázkam, na ktorých stojí posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“: skutočnosť, že všetky opatrenia sa musia preskúmať v rámci posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ (oddiel 2.1), hoci v prípade určitých opatrení môže mať posúdenie dodržiavania zásady zjednodušenú formu (oddiel 2.2); relevantnosť právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a posúdení vplyvu (oddiel 2.3); základné hlavné princípy posudzovania (oddiel 2.4) a uplatniteľnosť technických kritérií preskúmania podľa nariadenia o taxonómii (oddiel 2.5).

2.1 Všetky opatrenia sa musia preskúmať v rámci posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“

Členské štáty musia poskytnúť posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre každé opatrenie⁷ svojho plánu podpory obnovy a odolnosti. Podľa nariadenia

⁶ To konkrétne znamená, že výrazné narušenie plnenia cieľa adaptácie na zmenu klímy môže nastať i) neprispôbením činnosti nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, ak je táto činnosť ohrozená takýmito vplyvmi (napríklad výstavba v povodňovej oblasti), alebo ii) nesprávnym prispôbením, keď sa zavedie adaptačné riešenie, ktoré sice chráni jednu oblasť (ľudí, prírodu alebo majetok), ale zvyšuje riziká v inej oblasti (napríklad vybudovanie hrádze okolo pozemku v záplavovej oblasti, čo vedie k presunu škody na susedný pozemok, ktorý nie je chránený).

⁷ Podľa článku 14 (Oprávnenosť) nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti „[p]lány podpory obnovy a odolnosti oprávnené na financovanie v rámci tohto nástroja musia zahŕňať opatrenia na implementáciu reforiem a verejných investičných projektov.“

o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti by *žiadne opatrenie* zahrnuté do plánu podpory obnovy a odolnosti nemalo mať za následok výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov a Komisia nemôže posúdiť plán podpory obnovy a odolnosti pozitívne, ak čo i len jedno opatrenie nie je v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“. Členské štáty musia preto poskytnúť *individuálne* posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre každé opatrenie v rámci každej zložky plánu⁸. Posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa preto nemá vykonávať na úrovni plánu alebo jednotlivých zložiek plánu, ale na úrovni opatrenia. Týka sa to rovnako opatrení, ktoré sa považujú za opatrenia prispievajúce k zelenej transformácii, a všetkých ostatných opatrení zahrnutých do plánov podpory obnovy a odolnosti⁹.

Členské štáty musia posúdiť reformy aj investície. V rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti musia členské štáty predložiť koherentné balíky opatrení vrátane reforiem aj investícií (v súlade s článkom 14 ods. 1 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti). Posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa musí vykonať nielen pre investície, ale aj pre reformy. Reformy v niektorých odvetviach vrátane priemyslu, dopravy a energetiky majú síce potenciál výrazne prispieť k zelenej transformácii, ale môžu prinášať aj riziko výrazného narušenia plnenia viacerých environmentálnych cieľov v závislosti od toho, ako sú navrhnuté¹⁰. Na druhej strane, reformy v iných sektoroch (napríklad vzdelávanie a odborná príprava, verejná správa, umenie a kultúra) budú zrejme predstavovať len obmedzené riziko environmentálnych škôd (pozri zjednodušený prístup v oddieloch 2.2 a 3) nezávisle od ich potenciálneho príspevku k zelenej transformácii, ktorý môže byť značný. Cieľom tohto usmernenia je podporiť členské štáty pri vykonávaní posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“, pokiaľ ide o investície aj reformy. To, že dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“ treba posudzovať pri reformách, by sa nemalo chápať ako odrádzanie od zahnutia dôležitých reforiem v oblasti priemyslu, dopravy a energetiky do plánov podpory obnovy a odolnosti, keďže takéto opatrenia majú veľký potenciál posilniť zelenú transformáciu a podporiť obnovu.

2.2 Pri určitých opatreniach môže mať posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ zjednodušenú formu

Hoci vykonanie posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa vyžaduje v prípade všetkých opatrení, pri opatreniach, ktoré majú nulový alebo zanedbateľný predvídateľný vplyv na všetkých šesť environmentálnych cieľov alebo niektoré z nich, možno uplatniť zjednodušený prístup. Určité opatrenia môžu mať zo svojej povahy obmedzený vplyv na jeden alebo viacero environmentálnych cieľov. V tomto prípade môžu členské štáty poskytnúť stručné odôvodnenie týchto environmentálnych cieľov a zamerať vecné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ na tie environmentálne ciele, ktoré

⁸ Súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“ sa posudzuje na úrovni každého *opatrenia* v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, pričom článok 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii hovorí o *hospodárskych činnostiach*. Opatrenie v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (t. j. investícia alebo reforma) je intervencia, ktorá môže predstavovať hospodársku činnosť alebo ktorá môže vyvolať vykonávanie (zmeny) hospodárskych činností. *Hospodárske činnosti*, ako sú stanovené v článku 17 nariadenia o taxonómii, sa na účely Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v tomto usmernení vykladajú ako *opatrenia*.

⁹ Rozsah činností, na ktoré sa vzťahuje posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, je preto odlišný a značne širší ako rozsah činností podľa nariadenia o taxonómii, ktorého cieľom je identifikovať environmentálne udržateľné hospodárske činnosti. Klasifikuje teda environmentálne udržateľné hospodárske činnosti, ktoré významne prispievajú k environmentálnym cieľom uvedeným v článkoch 10 až 15 uvedeného nariadenia a výrazne nenarušajú plnenie týchto cieľov, a stanovuje pre ne kritériá. Ide o iný cieľ, ako má nariadenie o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, ktoré je zamerané na preukázanie toho, že široká škála opatrení výrazne nenarušuje žiadny z environmentálnych cieľov.

¹⁰ Napríklad reforma, ktorá môže viesť k zvýšeniu financovania fosílnych palív prostredníctvom bánk a finančných inštitúcií vo vlastníctve štátu alebo k zvýšeniu explicitných alebo implicitných dotácií na fosílnu palivá, by sa mohla považovať za riziko spôsobenia výrazného narušenia plnenia cieľov zmiernenia zmeny klímy a prevencie a kontroly znečisťovania. Tieto úvahy by sa mali zohľadniť v posúdení dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“.

môžu byť významne ovplyvnené (pozri oddiel 3, krok 1). Napríklad reforma trhu práce, ktorá má zvýšiť celkovú úroveň sociálnej ochrany samostatne zárobkovo činných osôb, by nemala žiadny alebo len zanedbateľný predvídateľný vplyv na ktorýkoľvek zo šiestich environmentálnych cieľov, a pre všetkých šesť cieľov by sa teda mohlo použiť stručné odôvodnenie. Podobne v prípade niektorých jednoduchých opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ako je nahradenie existujúcich okien novými, energeticky efektívnymi oknami, by sa mohlo použiť stručné odôvodnenie, pokiaľ ide o dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“ plnenie cieľa zmiernenia zmeny klímy. Na druhej strane je nepravdepodobné, že by tento zjednodušený prístup bol uplatniteľný na niektoré investície a reformy v mnohých iných oblastiach (napr. energetika, doprava, nakladanie s odpadom, priemysel), pri ktorých existuje vyššie riziko ovplyvnenia jedného alebo viacerých environmentálnych cieľov.

Ak sa opatrenie uplatnením sledovania označí ako opatrenie 100 % podporujúce jeden zo šiestich environmentálnych cieľov, považuje sa za opatrenie, ktoré je v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, pokiaľ ide o plnenie daného cieľa¹¹. Niektoré opatrenia sú uplatnením sledovania označené ako opatrenia podporujúce ciele v oblasti zmeny klímy alebo iné environmentálne ciele v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v súlade s „metodikou sledovania zmeny klímy“, ktorá je pripojená k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Ak sa opatrenie uplatnením sledovania označí koeficientom 100 % ako opatrenie podporujúce ciele v oblasti zmeny klímy, zásada „výrazne nenarušiť“ sa z hľadiska príslušného cieľa v oblasti zmeny klímy (t. j. zmiernenie zmeny klímy alebo prispôsobenie sa zmene klímy) považuje za dodržanú.¹² Ak sa opatrenie uplatnením sledovania označí koeficientom 100 % ako opatrenie podporujúce environmentálne ciele iné, ako ciele súvisiace s klímou, zásada „výrazne nenarušiť“ sa z hľadiska príslušného environmentálneho cieľa (t. j. vodné a morské zdroje, obehové hospodárstvo, prevencia a kontrola znečisťovania alebo biodiverzita a ekosystémy) považuje za dodržanú. V každom prípade členské štáty budú musieť identifikovať, ktorý zo šiestich environmentálnych cieľov podľa nariadenia o taxonómii sa daným opatrením podporuje, a zdôvodniť to. Členské štáty by však mali preukázať, že dané opatrenie výrazne nenarušuje plnenie ostatných environmentálnych cieľov.¹³

Podobne platí, že ak opatrenie „významne prispieva“¹⁴ (podľa nariadenia o taxonómii) k jednému zo šiestich environmentálnych cieľov, považuje sa

¹¹ Na vyjadrenie miery, do akej opatrenie prispieva k všeobecným cieľom v oblasti klímy stanoveným v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, a na výpočet celkových podielov celkových prostriedkov pridelených na plán v súvislosti s klímou by členské štáty mali používať metódu, oblasti intervencie a súvisiace koeficienty sledovania klímy v súlade s metodikou sledovania zmeny klímy, ktorá tvorí prílohu k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Ak Komisia nepotvrdila výber oblastí intervencie a koeficient navrhnutý členským štátom, opatrenie sa nebude automaticky považovať za opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ z hľadiska príslušných cieľov a posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa bude musieť aj tak vykonať.

¹² Do tejto kategórie by mohol patriť napríklad systém podpory/obnovy zameraný na nahradenie zastaraných železničných vozidiel vozidlami s nulovými výfukovými emisiami.

¹³ Prístup uvedený v tomto odseku sa neuplatňuje na opatrenia, ktoré boli uplatnením sledovania označené koeficientom 40 %. Pri takýchto opatreniach budú musieť členské štáty poskytnúť vysvetlenie, prečo je opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, pričom sa zohľadnia všeobecné princípy uvedené vo zvyšnej časti tohto usmernenia (napr. členské štáty budú musieť potvrdiť, že v súvislosti s cieľom zmiernenia zmeny klímy nie sú v opatrení zahrnuté žiadne fosílné palivá alebo že sú splnené kritériá uvedené v prílohe III). Ak opatrenia, ktoré boli uplatnením sledovania označené koeficientom 40 %, nemajú žiadny alebo len zanedbateľný predvídateľný vplyv na konkrétny environmentálny cieľ, alebo ak „významne prispievajú“ ku konkrétnemu environmentálnemu cieľu podľa nariadenia o taxonómii, členské štáty budú môcť naďalej uplatňovať zjednodušený prístup v prípade tohto environmentálneho cieľa (podľa oddielu 2.2 prvého a tretieho odseku).

¹⁴ V článkoch 10 až 16 nariadenia o taxonómii sa vymedzuje, čo znamená „významný prínos“ ku každému zo šiestich environmentálnych cieľov, ako aj k „podporným činnostiam“. Na to, aby mohli členské štáty využiť zjednodušený prístup uvedený v tomto odseku, museli by preukázať, že opatrenie „významne prispieva“ k jednému alebo viacerým environmentálnym cieľom podľa článkov 10 až 16 nariadenia o taxonómii (pozri aj oddiel 2.5).

v prípade daného cieľa za opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“.¹⁵ Napríklad členský štát, ktorý predkladá opatrenie na podporu výroby zariadení z oblasti energetickej účinnosti určených pre budovy (napr. kontrola prítomnosti a denného svetla v systémoch osvetlenia), by nemusel vykonať vecné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ z hľadiska cieľa zmiernenia zmeny klímy, ak vie preukázať, že navrhované opatrenie „významne prispieva“ k tomuto environmentálnemu cieľu v súlade s nariadením o taxonómii. V takom prípade by členské štáty museli preukázať len to, že nedochádza k výraznému narušeniu plnenia ostatných piatich environmentálnych cieľov.

2.3 Relevantnosť právnych predpisov EÚ a posúdení vplyvu

Dodržiavanie platných právnych predpisov EÚ a vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti životného prostredia je samostatnou povinnosťou a neruší potrebu vykonať posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“. Všetky opatrenia navrhované v pláne podpory obnovy a odolnosti musia byť v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ vrátane príslušných právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. Hoci súlad s existujúcimi právnymi predpismi EÚ do veľkej miery svedčí o tom, že opatrenie nespôsobuje environmentálne škody, to ešte automaticky neznamená, že opatrenie je v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, najmä preto, že niektoré z cieľov, na ktoré sa vzťahuje článok 17, ešte nie sú plne zohľadnené v právnych predpisoch EÚ v oblasti životného prostredia.

Pri posudzovaní dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ by sa mali zohľadňovať posúdenia vplyvu týkajúce sa environmentálneho rozmeru alebo overovanie udržateľnosti opatrenia. Hoci automaticky neznamenajú, že nedochádza k žiadnemu výraznému narušeniu, sú silným ukazovateľom toho, že pri viacerých relevantných environmentálnych cieľoch sa nevyskytuje výrazné narušenie. Skutočnosť, že v prípade konkrétneho opatrenia zahrnutého do plánu podpory obnovy a odolnosti členský štát vykonal posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA) podľa smernice 2011/92/EÚ, strategické environmentálne hodnotenie (SEA) podľa smernice 2001/42/ES¹⁶ alebo overovanie udržateľnosti/overenie zohľadnenia problematiky zmeny klímy, ako sa stanovuje v usmernení Komisie k overovaniu udržateľnosti podľa nariadenia o programe InvestEU, teda podporí argumenty predložené členským štátom v súvislosti s posúdením dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“. Napríklad v závislosti od presného návrhu opatrenia môže vykonanie posudzovania vplyvov na životné prostredie a podniknutie požadovaných zmierňujúcich krokov na ochranu životného prostredia v niektorých prípadoch – najmä pokiaľ ide o investície do infraštruktúry – postačovať na to, aby členský štát preukázal dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“ v prípade niektorých relevantných environmentálnych cieľov (najmä pokiaľ ide

¹⁵ Táto možnosť je osobitne relevantná pre činnosti, ktoré sú identifikované ako činnosti s významným prínosom k environmentálnemu cieľu podľa nariadenia o taxonómii, ale ktoré neboli uplatnením sledovania označené ako činnosti 100 % podporujúce ciele v oblasti klímy alebo environmentálne ciele podľa „metodiky sledovania klímy“, ktorá tvorí prílohu k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. V oblasti zmiernenia zmeny klímy ide napríklad o tieto činnosti: špecifické ľahké vozidlá s nízkymi a nulovými emisiami; špecifické plavidlá na vodnú dopravu s nulovými alebo nízkymi emisiami; špecifické ťažké úžitkové vozidlá s nízkymi a nulovými emisiami; infraštruktúra na prenos a distribúciu elektriny; siete na prenos a distribúciu vodíka; špecifické činnosti nakladania s odpadom (napr. separovaný odpad, ktorý nie je nebezpečný, ktorý sa triedi pri zdroji a pripravuje sa na opätovné použitie/recykláciu) a prelomový výskum, vývoj a inovácie v oblasti obehového hospodárstva.

¹⁶ Posudzovanie vplyvov na životné prostredie je postup, ktorým sa zabezpečuje, aby sa pred prijatím rozhodnutí zohľadnili vplyvy plánov, programov alebo projektov na životné prostredie. Environmentálne posudzovanie sa môže vykonávať pre jednotlivé projekty, ako sú napríklad priehrada, diaľnica, letisko alebo továreň, na základe smernice 2011/92/EÚ (označovaná ako „smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie“), alebo pre verejné plány alebo programy na základe smernice 2001/42/ES (označovanej ako „smernica o strategickom environmentálnom posudzovaní“).

o udržateľné využívanie a ochranu morských a vodných zdrojov¹⁷, ako aj ochranu a obnovu biodiverzity a ekosystémov¹⁸). To však nezabavuje členský štát povinnosti vykonať posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ v súvislosti s týmto opatrením, keďže EIA, SEA alebo overovanie nemusia zahŕňať všetky aspekty, ktoré sa vyžadujú v rámci posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“¹⁹. Je to preto, lebo právne povinnosti obsiahnuté v smernici o EIA a smernici o SEA ani prístup stanovený v príslušných usmerneniach Komisie o overovaní nie sú rovnaké ako povinnosti a prístup stanovené v článku 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii²⁰.

2.4 Hlavné princípy posudzovania dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“

V kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sú pre posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ relevantné priame a primárne nepriame vplyvy opatrenia.²¹ Priame vplyvy môžu vyjadrovať účinky opatrenia na úrovni projektu (napr. výrobný závod, chránená oblasť) alebo na úrovni systému (napr. železničná sieť, systém verejnej dopravy), ktoré nastávajú v čase vykonávania opatrenia. Primárne nepriame vplyvy môžu vyjadrovať účinky, ktoré nastávajú mimo týchto projektov alebo systémov a ktoré sa môžu prejaviť po vykonaní opatrenia alebo po skončení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ale sú primerane predvídateľné a relevantné. Príkladom *priameho* vplyvu v oblasti cestnej dopravy by bolo používanie materiálov počas výstavby cesty. Príkladom *primárneho nepriameho* vplyvu by boli predpokladané budúce emisie skleníkových plynov v dôsledku zvýšenia celkovej dopravy počas fázy využívania cesty.

V posúdení dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa musí zohľadniť životný cyklus činnosti, ktorá je dôsledkom daného opatrenia. Podľa článku 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii sa „výrazné narušenie“ v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti posudzuje s prihliadnutím na životný cyklus. Na účely posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti postačuje skôr uplatňovanie hľadiska životného cyklu než vykonanie posudzovania životného cyklu.²² Rozsah posudzovania by mal zahŕňať fázu výroby, fázu používania a fázu konca životnosti, a to všade tam, kde sa očakáva najväčšie narušenie. Napríklad v prípade opatrenia na podporu nákupu vozidiel by sa pri

¹⁷ Ak EIA zahŕňa posúdenie vplyvu na vodu v súlade so smernicou 2000/60/ES a v návrhu opatrenia sa riešili zistené riziká.

¹⁸ Bez toho, aby boli dotknuté dodatočné posúdenia vyžadované smernicami 2009/147/ES a 92/43/EHS, ak sa operácia nachádza v oblastiach s chránenou biodiverzitou alebo v ich blízkosti (vrátane sústavy chránených oblastí Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a hlavných oblastí biodiverzity, ako aj iných chránených oblastí).

¹⁹ Naopak, v posúdení dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ sa neupúšťa od povinnosti vykonať EIA/SEA, overovanie klímy, environmentálne overovanie alebo overovanie udržateľnosti, ak sa to vyžaduje podľa existujúcich právnych predpisov EÚ, napríklad v prípade projektov financovaných prostredníctvom Programu InvestEU alebo Nástroja na prepájanie Európy.

²⁰ EIA sa vyžaduje napríklad pri výstavbe ropných rafinérií, tepelných elektrární spaľujúcich uhlie a pri projektoch zahŕňajúcich ťažbu ropy alebo zemného plynu. Tieto druhy opatrení by však neboli v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ zmierňovanie zmeny klímy podľa článku 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii, v ktorom sa uvádza, že k výraznému narušeniu dochádza, ak činnosť „vedie k značným emisiám skleníkových plynov“. Podobným príkladom je výstavba nového letiska, ktorá si vyžaduje EIA, ale v zmysle zásady „výrazne nenarušiť“ zmierňovanie zmeny klímy je pravdepodobné, že v súlade so zásadou budú len opatrenia týkajúce sa nízkouhlíkovej letiskovej infraštruktúry, ako napríklad investície do energetickejšieho letiskových budov, modernizácie pripojenia miestnej siete letiskovej infraštruktúry na báze obnoviteľných zdrojov a súvisiace služby.

²¹ Tento prístup vychádza z článku 17 (*Výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov*) nariadenia o taxonómii, v ktorom sa vyžaduje zohľadnenie environmentálnych vplyvov činnosti a výrobkov a služieb poskytovaných touto činnosťou počas ich životného cyklu.

²² V praxi to znamená, že sa nevyžadujú atribútové ani konzekvenčné analýzy životného cyklu (napr. vrátane nepriamych environmentálnych vplyvov technologických, hospodárskych alebo sociálnych zmien spôsobených daným opatrením). Na odôvodnenie posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ by sa však mohli použiť dôkazy z existujúcich analýz životného cyklu.

posudzovaní malo okrem iného zohľadniť znečistenie (napr. emisie do ovzdušia) vznikajúce pri montáži, preprave a používaní vozidiel, ako aj riadne naloženie s vozidlami na konci ich životnosti. Najmä vhodným nakladaním s batériami a elektronickými prvkami na konci životnosti (napr. ich opätovné použitie a/alebo recyklácia kritických surovín, ktoré obsahujú) by sa malo zabezpečiť, aby nedochádzalo k výraznému narušeniu environmentálneho cieľa obehového hospodárstva.

Opatrenia na podporu väčšej elektrifikácie (napr. v odvetviach priemyslu, dopravy a budov) sa považujú za zlučiteľné s posúdením dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ plnenie environmentálneho cieľa zmiernenia zmeny klímy. S cieľom umožniť prechod na efektívne klimaticky neutrálne hospodárstvo by sa mali podporovať opatrenia, ktoré vedú k vyššej elektrifikácii kľúčových odvetví, ako sú napríklad priemysel, doprava a budovy (napr. investície do elektrickej prenosovej a distribučnej infraštruktúry, elektrickej cestnej infraštruktúry, skladovania elektrickej energie, batérií na účely mobility, tepelných čerpadiel). Výroba elektrickej energie zatiaľ nie je v rámci EÚ klimaticky neutrálnou činnosťou (intenzita CO₂ v rámci mixu elektrickej energie sa v jednotlivých členských štátoch líši) a zvýšená spotreba elektrickej energie s vysokou uhlíkovou náročnosťou predstavuje v zásade primárny nepriamy vplyv takýchto opatrení, prinajmenšom v krátkodobom horizonte. Zavádzanie týchto technológií a infraštruktúry je však potrebné pre klimaticky neutrálne hospodárstvo spolu s opatreniami na dosiahnutie cieľov zníženia emisií do roku 2030 a 2050 a v EÚ už existuje politický rámec pre dekarbonizáciu výroby elektriny a rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. V tejto súvislosti by sa tieto investície mali považovať za investície, ktoré sú v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ v oblasti zmierňovania zmeny klímy podľa Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, za predpokladu, že členské štáty zdôvodnia, že väčšia elektrifikácia je sprevádzaná aj zvýšením kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov na vnútroštátnej úrovni. Členské štáty by však mali aj tak preukázať, že tieto opatrenia výrazne nenarušujú plnenie ostatných piatich environmentálnych cieľov.

V prípade hospodárskych činností, pri ktorých existuje technologicky a ekonomicky uskutočniteľná alternatíva s malým vplyvom na životné prostredie, by sa posudzovanie negatívnych vplyvov každého opatrenia malo vykonať spravidla na základe scenára „žiadna intervencia“ so zohľadnením vplyvu opatrenia na životné prostredie v absolútnom vyjadrení.²³ Tento prístup spočíva v zohľadnení environmentálneho vplyvu opatrenia v porovnaní so situáciou bez negatívneho vplyvu na životné prostredie. Vplyv opatrenia sa neposudzuje v porovnaní s vplyvom inej existujúcej alebo plánovanej činnosti, ktorú by predmetné opatrenie mohlo nahradiť.²⁴ Ak sa napríklad posudzuje vodná elektrárňa, ktorá si vyžaduje výstavbu priehrady v nedotknutej oblasti, vplyv priehrady by sa hodnotil oproti scenáru, v ktorom by príslušná rieka zostala v prirodzenom stave, namiesto zvažovania iného možného alternatívneho využitia danej oblasti. Rovnako v prípade programu „šrotového“, ktorého cieľom je nahradiť neefektívne automobily efektívnejšími vozidlami so spaľovacími motormi, by sa vplyv nových vozidiel so spaľovacími motormi

²³ Tento prístup sa uplatňuje najmä na opatrenia v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré sa týkajú verejných investícií alebo ktoré priamo súvisia s vládnyimi výdavkami. V prípade opatrení, ktoré sa týkajú implementácie reforiem, by sa posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ malo spravidla vykonávať s ohľadom na *status quo* pred vykonaním opatrenia.

²⁴ Tento prístup je v súlade s logikou nariadenia o taxonómii: podľa návrhu delegovaného aktu sa niekoľko technických kritérií preskúmania zásady „výrazne nenarušiť“ zakladá na *absolútnych* kritériách, ako sú napríklad prahové hodnoty špecifických emisií (napr. limity CO₂ pre adaptačné riešenia pri činnostiach výroby elektrickej energie alebo pre osobné automobily). Tento prístup sa opiera aj o zásadu predbežnej opatrnosti, ktorá je jednou z hlavných zásad environmentálnych právnych predpisov v EÚ vrátane nariadenia o taxonómii [odôvodnenie 40 a článok 19 ods. 1 písm. f)] a vychádza zo skutočnosti, že poškodenie životného prostredia je potrebné vnímať z absolútneho, nie relatívneho hľadiska (napr. globálne otepľovanie vzniká v dôsledku absolútnej úrovne zásob emisií skleníkových plynov).

hodnotil v absolútnom vyjadrení, keďže existujú alternatívy s malým vplyvom (napr. automobily s nulovými emisiami), a nie v porovnaní s vplyvom neefektívnych automobilov, ktoré sa nahrádzajú (pozri prílohu IV).

V prípade hospodárskych činností, pri ktorých neexistuje technologicky a ekonomicky²⁵ uskutočniteľná alternatíva s malým vplyvom na životné prostredie, môžu členské štáty preukázať, že opatrenie nespôsobuje významné narušenie, keďže zahŕňa najlepšie dostupné úrovne environmentálneho správania v danom odvetví. V týchto prípadoch by sa zásada „výrazne nenarušiť“²⁶ posudzovala v porovnaní s najlepšimi dostupnými úrovňami environmentálneho správania v danom odvetví. Aby tento prístup obstál, musí platiť niekoľko podmienok vrátane skutočnosti, že činnosť vedie k výrazne lepšiemu environmentálnemu správaniu než dostupné alternatívy, zabraňuje škodlivým environmentálnym vplyvom zakonzervovania a nebráni rozvoju a zavádzaniu alternatív s malým vplyvom.^{26, 27} Tento prístup by sa mal uplatňovať na odvetvovej úrovni, t. j. mali by sa preskúmať všetky alternatívy v rámci odvetvia.²⁸

Vzhľadom na uvedené podmienky by sa opatrenia týkajúce sa výroby elektriny a/alebo tepla s využitím fosílnych palív, ako aj súvisiacej prenosovej a distribučnej infraštruktúry, vo všeobecnosti nemali považovať za opatrenia v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ na účely Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, keďže existujú nízkouhlíkové alternatívy. Z hľadiska zmiernenia zmeny klímy možno v rámci tohto všeobecného pravidla v jednotlivých prípadoch zaviesť obmedzené výnimky pre opatrenia týkajúce sa výroby elektriny a/alebo tepla s využitím zemného plynu, ako aj súvisiacej prenosovej a distribučnej infraštruktúry. Týka sa to najmä členských štátov, ktoré čelia veľkým výzvam pri opúšťaní zdrojov energie s vyššou uhlíkovou náročnosťou, ako je uhlie, hnedé uhlie alebo ropa, kde by opatrenie alebo kombinácia opatrení preto mohli viesť k mimoriadne veľkému a rýchlemu zníženiu emisií skleníkových plynov. Tieto výnimky budú musieť spĺňať niekoľko podmienok stanovených v prílohe III, aby sa zabránilo vplyvom zakonzervovania uhlíkovej náročnosti, a musia byť v súlade s cieľmi EÚ v oblasti dekarbonizácie do roku 2030 a 2050. Členské štáty okrem toho budú musieť preukázať súlad týchto opatrení so zásadou „výrazne nenarušiť“ v súvislosti so zvyšnými piatimi environmentálnymi cieľmi.

²⁵ S cieľom preukázať, že alternatíva s malým vplyvom na životné prostredie nie je ekonomicky uskutočniteľná, musia členské štáty zohľadniť náklady, ktoré vzniknú počas životnosti opatrenia. Tieto náklady zahŕňajú negatívne environmentálne externality a budúce investičné potreby nutné na prechod na alternatívu s malým vplyvom na životné prostredie, pričom sa musí zamerať na zakonzervovanie alebo brzdenie rozvoja a zavádzania alternatív s malým vplyvom.

²⁶ V odôvodneniach 39 a 41, ako aj v článku 10 ods. 2 nariadenia o taxonómii sa vymedzuje pojem „prechodné činnosti“. Tu opísané podmienky vychádzajú z tohto vymedzenia, ale nie sú rovnaké, keďže nariadenie o taxonómii vymedzuje kritériá pre prechodné činnosti s významným prínosom, zatiaľ čo v tomto usmernení sa stanovujú kritériá len pre zásadu „výrazne nenarušiť“, a preto je uplatniteľné na širší súbor opatrení a uplatňuje odlišnú kontrolu vecnej správnosti.

²⁷ Týmto prístupom a celkovo posúdením dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ nie sú dotknuté iné hľadiská, ktoré majú vplyv na posúdenie opatrení v kontexte plánov podpory obnovy a odolnosti, ako napríklad hľadiská súvisiace s kontrolou štátnej pomoci, súladom s inými fondmi EÚ a možným vytláčaním súkromných investícií. Pokiaľ ide o opatrenia na podporu činností, na ktoré sa vzťahuje najmä systém EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS), s cieľom nenarušiť trhové signály, ktoré zaviedol ETS, a v súlade s prístupom v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu by sa vo všeobecnosti v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nemali podporovať činnosti s plánovanými emisiami vyjadrenými v ekvivalente CO₂, ktoré nie sú podstatne nižšie ako príslušné referenčné hodnoty stanovené pre bezodplatné pridelovanie emisných kvót.

²⁸ V prípadoch, keď by dokonca aj najlepšie dostupné úrovne environmentálneho správania stále viedli k škodlivým environmentálnym vplyvom zakonzervovania, by sa mali zväziť opatrenia na podporu výskumu a vývoja alternatív s menším vplyvom, a to v súlade s oblasťami intervencie 022 a 023, ktoré sú stanovené v metodike sledovania zmeny klímy, ktorá tvorí prílohu k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Aby opatrenia obstáli aj v budúcnosti, nevedli k škodlivým environmentálnym vplyvom zakonzervovania a aby sa podporili pozitívne dynamické účinky, môžu byť potrebné sprievodné reformy a investície. Príkladom takýchto sprievodných opatrení je vybavenie komunikácií nízkouhľikovou infraštruktúrou (napr. nabíjacími stanicami pre elektrické vozidlá alebo vodíkovými čerpacími stanicami) a zavedenie primeraných poplatkov za cestný prístup alebo poplatkov za preťaženie ciest či rozsiahlejšie reformy a investície na dekarbonizáciu vnútroštátnych energetických mixov alebo dopravných systémov. Hoci by sa tieto dodatočné reformy a investície mohli riešiť v rámci toho istého opatrenia prostredníctvom podopatrenia, nemusí to byť vždy možné. Členským štátom by sa preto mala poskytnúť flexibilita, aby za obmedzených okolností a v individuálnych prípadoch mohli preukázať, že sprievodné opatrenia v pláne podpory obnovy a odolnosti pomôžu predísť nepriaznivým účinkom zakonzervovania.

Dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“ by malo byť spolu s týmito usmerňujúcimi princípmi začlenené do návrhov opatrení, a to aj na úrovni čiastkových cieľov a cieľových hodnôt. Opis opatrení v pláne podpory obnovy a odolnosti by mal od začiatku odrážať príslušné hľadiská zásady „výrazne nenarušiť“. To môže znamenať začlenenie hľadísk zásady „výrazne nenarušiť“ a potrebných zmierňujúcich opatrení, ktoré sa majú prijať na zabezpečenie súladu, do príslušných čiastkových cieľov a cieľových hodnôt alebo do postupov verejného obstarávania a zadávania zákaziek.²⁹ Napríklad v opatrení stanovujúcom investície do veľkého projektu cestnej infraštruktúry, ktorý si vyžadoval vykonanie EIA ešte pred vydaním príslušných povolení, by sa mohlo ako čiastkový cieľ špecifikovať vykonanie požadovaných zmierňujúcich opatrení na ochranu životného prostredia, ktoré vyplynuli z EIA. Pokiaľ ide o postup verejného obstarávania alebo zadávania zákaziek pre tento typ projektu, v návrhu opatrenia by sa mohlo stanoviť, že súťažná dokumentácia alebo špecifikácie obstarávania budú obsahovať osobitné podmienky týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“. Mohli by zahŕňať napríklad minimálny percentuálny podiel stavebného odpadu a odpadu z demolácie, ktorý sa spracuje na opätovné použitie a recykláciu. Do opisu opatrenia by sa rovnako mali začleniť aj sprievodné opatrenia na podporu prechodu na ekologickejšie druhy dopravy, napríklad reformy týkajúce sa stanovovania cien za používanie ciest, investície podporujúce prechod na železničnú dopravu, vnútrozemskú vodnú dopravu alebo stimuly na využívanie verejnej dopravy. Opatrenia všeobecnejšej povahy, ako sú napríklad rozsiahle programy podpory priemyslu (napr. finančné nástroje vzťahujúce sa na investície do spoločností vo viacerých sektoroch), by mali byť navrhnuté tak, aby sa pri príslušných investíciách zabezpečilo dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“.

2.5 Uplatniteľnosť technických kritérií preskúmania podľa nariadenia o taxonómii

Od členských štátov sa nevyžaduje, aby na preukázanie dodržania zásady „výrazne nenarušiť“ uplatnili „technické kritériá preskúmania“ (kvantitatívne a/alebo kvalitatívne kritériá) stanovené podľa nariadenia o taxonómii. Podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti³⁰ by nadobudnutie účinnosti delegovaných aktov obsahujúcich technické kritériá preskúmania³¹ nemalo mať vplyv na

²⁹ Čiastkové ciele a cieľové hodnoty vrátane tých, ktoré odrážajú súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“ podliehajú – podobne ako všetky ostatné čiastkové ciele a cieľové hodnoty – článku 19a nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (*Pravidlá pre platby, pozastavenie a vypovedanie dohôd týkajúcich sa finančných príspevkov a úverovej podpory*).

³⁰ Odôvodnenie 11b nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

³¹ Na základe článku 3 písm. d) nariadenia o taxonómii (*Kritériá pre environmentálne udržateľné hospodárske činnosti*) je Komisia oprávnená prijímať delegované akty obsahujúce podrobné technické kritériá preskúmania (kvantitatívne a/alebo kvalitatívne kritériá) s cieľom určiť podmienky, za ktorých sa určitá hospodárska činnosť môže i) považovať za významne prispievajúcu k jednému zo šiestich environmentálnych cieľov a ii) výrazne nenarušajúcu plnenie žiadneho z ostatných environmentálnych

technické usmernenia poskytnuté Komisiou. Pri posudzovaní dodržania zásady „výrazne nenarušiť“ však členské štáty majú možnosť spoliehať sa na technické kritériá preskúmania uvedené v delegovaných aktoch podľa nariadenia o taxonómii. Môžu sa tiež odvolávať na návrh znenia delegovaných aktov.

3. AKO BY MALI ČLENSKÉ ŠTÁTY VO SVOJICH PLÁNOCH KONKRÉTNE PREUKÁZAŤ, ŽE OPATRENIA SÚ V SÚLADE SO ZÁSADOU „VÝRAZNE NENARUŠIŤ“?

S cieľom uľahčiť členským štátom posúdenie a prezentáciu zásady „výrazne nenarušiť“ vo svojich plánoch podpory obnovy a odolnosti Komisia vypracovala kontrolný zoznam (pozri prílohu I), pomocou ktorého by členské štáty mali podložiť svoju analýzu, ako sa každé opatrenie vzťahuje na zásadu „výrazne nenarušiť“. Komisia potom na základe týchto informácií posúdi, či a ako jednotlivé opatrenia uvedené v plánoch podpory obnovy a odolnosti dodržiavajú zásadu „výrazne nenarušiť“ v súlade s kritériami stanovenými v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Komisia vyzýva členské štáty, aby odpovedali na otázky uvedené v kontrolnom zozname a odpovede začlenili do svojich plánov podpory obnovy a odolnosti ako súčasť opisu jednotlivých opatrení (pozri časť 2 oddiel 8 vzoru Komisie – *výrazne nenarušiť*). Ak je to potrebné na podporu posúdenia uvedeného v kontrolnom zozname, členské štáty sa tiež vyzývajú, aby cielene a stručne poskytli dodatočnú analýzu a/alebo podporné dokumenty s cieľom ďalej zdôvodniť svoje odpovede v zozname otázok.

Kontrolný zoznam je založený na nasledujúcej schéme rozhodovania, ktorá by sa mala použiť pri každom opatrení plánu podpory obnovy a odolnosti. V nasledujúcom oddiele sa uvádzajú bližšie informácie o dvoch krokoch schémy rozhodovania.

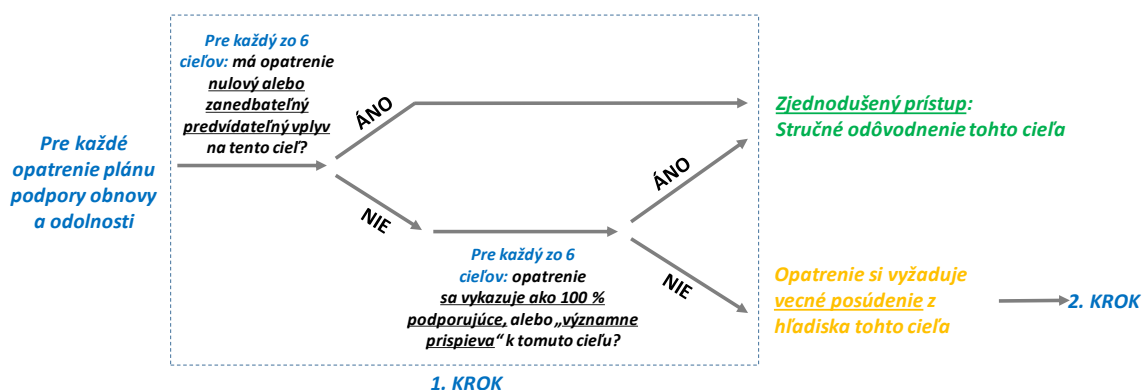

Schéma rozhodovania

1. krok: Určiť spomedzi šiestich environmentálnych cieľov tie, ktoré si vyžadujú vecné posúdenie

V rámci prvého kroku sa členské štáty vyzývajú, aby vyplnili časť 1 kontrolného zoznamu (pozri prílohu I), podľa ktorej určia, ktoré zo šiestich environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“. Toto prvé preskúmanie na vysokej úrovni uľahčí členským štátom

cieľov. Doposiaľ bol na účely konzultácie uverejnený jeden delegovaný akt týkajúci sa zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy. Je dostupný na adrese: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12302-Climate-change-mitigation-and-adaptation-taxonomy#ISC_WORKFLOW.

vykonanie analýzy, keďže sa odlišia environmentálne ciele, pri ktorých sa bude vyžadovať vecné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“, a ciele, pri ktorých bude stačiť zjednodušený prístup (pozri oddiel 2.2).

Časť 1 kontrolného zoznamu

Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“	Áno	Nie	Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy			
Adaptácia na zmenu klímy			
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov			
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie			
Prevenencia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy			
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov			

Ak je odpoveď „nie“, členské štáty majú uviesť stručné odôvodnenie (v pravom stĺpci), prečo si environmentálny cieľ nevyžaduje vecné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ v súvislosti s daným opatrením na základe jedného z týchto prípadov (uvedú členské štáty) (pozri oddiel 2.2):

- a) **opatrenie má nulový alebo zanedbateľný predvídateľný vplyv na environmentálny cieľ** súvisiaci s priamymi a primárnymi nepriamymi účinkami opatrenia počas celého jeho životného cyklu vzhľadom na jeho povahu, a preto sa považuje za opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ z hľadiska príslušného cieľa;
- b) **opatrenie sa uplatnením sledovania označuje ako opatrenie podporujúce zmenu klímy alebo environmentálny cieľ a jeho koeficient je 100 %**, a preto sa považuje za opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ z hľadiska príslušného cieľa;
- c) **opatrenie „významne prispieva“ k environmentálnemu cieľu podľa nariadenia o taxonómii**, a preto sa považuje za opatrenie v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ z hľadiska príslušného cieľa.

V prípade opatrení z plánu podpory obnovy a odolnosti, pri ktorých by postačoval zjednodušený prístup, sa požadované vysvetlenia (pravý stĺpec) môžu obmedziť na minimum a zoskupiť, ak by to bolo prínosné, čo členským štátom umožní zamerať sa na preukázanie posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre tie opatrenia, pri ktorých sa vyžaduje vecná analýza možného výrazného narušenia.

Ak je odpoveď „áno“, členské štáty pristúpia ku kroku 2 kontrolného zoznamu pre zodpovedajúce environmentálne ciele.

Vypracované príklady týkajúce sa tohto kroku sú uvedené v prílohe IV.

2. krok: Poskytnúť vecné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre tie environmentálne ciele, ktoré si to vyžadujú

V druhom kroku sa členské štáty vyzývajú, aby pre každé opatrenie plánu použili časť 2 kontrolného zoznamu (pozri prílohu I) na vykonanie vecného posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre tie environmentálne ciele, pri ktorých

bola v 1. kroku vybraná možnosť „áno“. V časti 2 kontrolného zoznamu sú zostavené otázky zodpovedajúce právnym požiadavkám posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre každý zo šiestich cieľov. Opatrenia zahrnuté do plánu totiž musia byť v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“. Na otázky v časti 2 kontrolného zoznamu sa preto musí odpovedať „nie“, čím sa uvedie, že nedochádza k výraznému narušeniu plnenia konkrétneho environmentálneho cieľa.

Časť 2 kontrolného zoznamu – príklad environmentálneho cieľa „zmiernenie zmeny klímy“

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy: Očakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov?		

Od členských štátov sa žiada, aby potvrdili, že odpoveď znie „nie“, a aby v pravom stĺpci na základe príslušných otázok poskytli vecné vysvetlenie a odôvodnenie svojej argumentácie. Ak je to potrebné na doplnenie tabuľky, členské štáty sa tiež vyzývajú, aby cielene a stručne poskytli ďalšiu analýzu a/alebo podporné dokumenty s cieľom ďalej zdôvodniť svoje odpovede na zoznam otázok.

Ak členské štáty nedokážu poskytnúť dostatočné vecné odôvodnenie, Komisia môže usúdiť, že dané opatrenie je spojené s možným výrazným narušením plnenia niektorého zo šiestich environmentálnych cieľov. V takom prípade by Komisia musela ohodnotiť plán podpory obnovy a odolnosti známku „C“ podľa kritéria uvedeného v bode 2.4 prílohy II k nariadeniu RRF. Tým by nebol dotknutý proces uvedený v článkoch 16 a 17 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, a najmä možnosť ďalšej výmeny informácií medzi členským štátom a Komisiou podľa článku 16 ods. 1.

Vypracované príklady týkajúce sa tohto kroku sú uvedené v prílohe IV.

Ak je to užitočné, pri poskytovaní vecného posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ v súvislosti s 2. krokom môžu členské štáty využiť zoznam podporných dôkazových prvkov uvedených v prílohe II. Tento zoznam poskytuje Komisia na uľahčenie individuálneho posúdenia zo strany členského štátu v rámci vecného posúdenia v kontexte časti 2 kontrolného zoznamu. Použitie tohto zoznamu je dobrovoľné, ale členské štáty môžu podľa neho identifikovať druhy dôkazov, ktorými môžu podporiť svoju argumentáciu, s cieľom preukázať, že opatrenie je v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, a doplniť tak všeobecné otázky uvedené v časti 2 kontrolného zoznamu.